

Ret til
RETTIGHEDER
i Mellemamerika

REDAKTØR: Linda Nordahl Jakobsen

REDAKTION: Linda Nordahl Jakobsen,
Gitte Weise Hermansen

FOTO: Mike Kollöffel

DESIGN: Anne Moustén

IBIS:

Vesterbrogade 2B
1620 København V
telefon 35 35 87 88
ibis@ibis.dk
www.ibis.dk

FOLKEKIRKENS NØDHJÆLP:

Nørregade 15
1165 København K
telefon 33 15 28 00
mail@dca.dk
www.nødhjælp.dk

Om Danmarks engagement i Mellemerika	3
Kort baggrund om Guatemala	4
Forbrydelser er uden straf i Guatemala – rapport	5
Kort baggrund om Honduras	10
Honduras – vold, kriminalitet og impunitet hænger – rapport	11
Juristdelegationens program i Guatemala og Honduras	16

IBIS
Uddannelse skaber udvikling

FOLKEKIRKENS
NØDHJÆLP

actalliance
DENMARK

Om Danmarks engagement i Mellemamerika

Danida støtter gennem et regionalt program 'Pro-Derechos' for 2013-2015 fremme af menneskerettigheder i Guatemala, Honduras og Nicaragua. Budgettet er 50 mio. kr.

Der er særlig fokus på oprindelige folk, kvinder og menneskerettighedsforkæmpere. I alle tre lande sker der fortsat systematiske krænkelse af menneskerettigheder. Det skyldes bl.a. svage retssystemer, der ikke er i stand til at beskytte borgerne, især de mest udsatte og marginaliserede samfundsgrupper, og den udbredte impunitet (straffrihed) og korruption inden for retssystemet.

Menneskerettighedsforkæmpere udsættes jævnligt for overgreb, især når naturressourcer og jordrettigheder er på spil. Oprindelige folk er den mest marginaliserede befolkningsgruppe og oplever, at deres individuelle og kollektive rettigheder, bl.a. til forvaltning af territorier og naturressourcer, konstant bliver tilsidesat. Manglende ligestilling mellem kvinder og mænd er udbredt. Kvinder – og specielt kvinder tilhørende de oprindelige folk – er stærkt underrepræsenteret i det politiske liv, deres adgang til retssystemet er vanskelig og begrænset, og over halvdelen af alle kvinder har været udsat for seksuelt misbrug og vold.

Danidas del af programmet gennemføres primært gennem regionale institutioner, som den Interamerikanske Menneskerettighedsdomstol og Menneskerettighedskommission, CEJIL og ILO.

Pro Derechos Programmet har også til formål at styrke civilsamfundsaktører i forsvar af deres rettigheder og lige adgang for alle borgere til retssystemet. Denne del af programmet, som hedder GESCCA, gennemføres af IBIS og Folkekirkens Nødhjælp med en bevilling på 15 mio. kr. i hhv. Nicaragua, Guatemala og Honduras, hvor IBIS står for programmet i Nicaragua og Guatemala, og Folkekirkens Nødhjælp står for programmet i Honduras.

I de to lande, som juristdelegationen har besøgt, er der i GESCCA-programmet et stærkt fokus på indsats, der skal mindske vold mod kvinder herunder handel med kvinder, samt fremme kvindernes adgang til retssystemet. Et andet prioriteret indsatsområde er oprindelige folks rettigheder og inddragelse i dialog og forhandling, samt deres ret til at blive hørt, inden større projekter som minedrift og vandkraftværker

etableres i deres lokalområder. Desuden støttes indsatser, der kan fremme forskellige menneskerettighedsforkæmperes sikkerhed og ret til at ytre sig såvel som fortaler- og lobbyarbejde for at skabe uafhængige og neutrale instanser i retsvæsenet i Guatemala og Honduras.

Den danske juristdelegations besøg i Guatemala og Honduras i perioden den 6.-18. oktober 2014 er gennemført i et samarbejde mellem IBIS og Folkekirkens Nødhjælp og er del af GESCCA-programmet. Desuden kan det ses som en opfølgning på tidligere besøg af danske jurister i Mellemamerika.

Tidligere erfaringer fra sådanne besøg viser, at de mere fagligt juridisk-orienterede besøg er med til at skabe nødvendig opmærksomhed om de temaer, der er mest aktuelle i de pågældende lande. Den danske juristdelegations besøg i oktober nød da også stor pressebevågenhed i begge lande. Samtidig er juristdelegationens besøg en stor støtte til de institutioner og især civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder, adgang til retssystemerne, skabelse af uafhængige juridiske institutioner og politi-myndigheder i både Guatemala og Honduras.

I Danmark er besøget med til at skabe opmærksomhed såvel offentligt, i det professionelle juridiske som i det ulandsfaglige miljø; om Danmarks støtte til opbygning af demokrati og styrkelse af menneskerettigheder i Mellemamerika og de udfordringer, der er forbundet hermed.

I denne juristdelegation, som er udsendt i samarbejde mellem IBIS og Folkekirkens Nødhjælp er deltagerne: Anklager Sidsel Jessen-Klixbüll
Forsvarsadvokat Thorkild Høyer
Landsdommer Stig Glent-Madsen.

Desuden har programkoordinator Gitte Weise Hermansen, IBIS og journalist Linda Nordahl Jakobsen, Folkekirkens Nødhjælp, været med delegationen rundt i begge lande.

IBIS's kontor og lantedirektør Ana María Méndez har stået for tilrettelæggelse af besøgsprogram i Guatemala, imens Folkekirkens Nødhjælps regionale kontor og landekoordinator Hans Peter Buvollen har stået for programmet i Honduras.

Guatemala

BEFOLKNING: 15,47 MIO. INDBYGGERE
BNI PER INDBYGGER: \$ 3.340
FATTIGDOM: 53,7 % [2011]
FORVENTET LEVEALDER: 72 ÅR
(KILDE: VERDENSBANKEN)

KORT BAGGRUND OM GUATEMALA

Guatemala er et post-konfliktland med store problemer. 36 års borgerkrig har sat sit præg, og mange af de grundlæggende årsager til konflikten er ikke endnu ikke løst. Social og økonomisk ulighed, udbredt vold, manglende tillid til staten og svage retssystemer kendetegner landet. Uformelle magtstrukturer har stor indflydelse på statsapparatet, herunder også på retssektoeren, og korrupsion er stadig stigende. Manglen på et fungerende retssystem og den øgede tilstedeværelse af narkorelateret, organiseret kriminalitet har bidraget til udbredt vold og manglende sikkerhed for befolkningen.

Guatemala klassificeres af Verdensbanken som et 'lav-mellemindkomstland'. Det har Mellemerikas største økonomi og største befolkning på flere end 15 mio. indbyggere. Men Guatemala er også det land i Latinamerika, der har den næsthøjeste sociale og økonomiske ulighed, med en enorm kløft mellem rig og fattig og udelukkelse af især landets oprindelige folk. Over 50 procent af befolkningen lever i fattigdom og en femtedel i ekstrem fattigdom. Fattigdommen er koncentreret i landområder og påvirker især oprindelige folk, unge og kvinder.

Racisme og diskrimination er alvorlige problemer, som begrænser den politiske og økonomiske indflydelse for oprindelige folk. Selvom de udgør omkring halvdelen af befolkningen og formelt har samme rettigheder til deltagelse som andre, er deres repræsentation i statsapparatet stærkt begrænset. F.eks. er kun 19 pladser af parlamentets 153 pladser besat af oprindelige folk. Der er stor ulighed mellem mænd og kvinder. I parlamentet er kun tretten procent kvinder. Vold mod kvinder og unge piger er et kronisk problem, og gerningsmændene bliver sjældent retsforfulgt.

Tilsidesættelse af oprindelige folks kollektive rettigheder og kriminalisering af civilsamfundsorganisationer har indsnævret det demokratiske rum. Angreb og trusler mod menneskerettighedsforkæmpere er hverdagskost. Etablering af forskellig udvindingsindustri og vandkraftværker på oprindelige folks territorier, uden at befolkningen bliver konsulteret, er en af de vigtigste årsager til de sociale konflikter, som udspiller sig i dagens Guatemala. Det på trods af at Guatemala har ratificeret ILO konventionen 169, der stadfæster oprindelige folks ret til at blive konsulteret ved større investeringer og projekter på deres jorder og territorier.

Forbrydelser er uden straf i Guatemala

RAPPORT FRA DEN DANSKE JURISTDELEGATIONS BESØG I GUATEMALA DEN 6.-11. OKTOBER

Impunitet betyder kriminalitet begået uden, at det får en retsfølge. Gerningsmanden bliver fri for straf. I Guatemala hersker der en meget høj grad af straffrihed indenfor alle kriminalitetsformer – også drab. Dette er en af de helt afgørende hindringer for, at Guatemala kan udvikle sig til en retsstat, hvilket er en forudsætning for et demokratisk samfund med respekt for grundlæggende menneskerettigheder.

Straffriheden betyder også, at forskellige former for organiseret kriminalitet har næsten frit spil i Guatemala. Det er almindelig kendt, at Guatemala benyttes som transitland for store mængder af narko, som videresendes til USA og Mexico.

Fokus for vores besøg har blandt andet været, hvordan straffriheden påvirker den fattigste del af befolkningen og herunder især den oprindelige befolkning i landet, mayabefolkningen.

Når der begås en forbrydelse, og offeret ikke føler sig tryk ved at gå til politiet og i øvrigt ikke har tillid til, at domstolene og anklagemyndigheden vil gå videre med sagen, får det den følge, at det bliver jungleloven, der råder. Det bliver den stærke og magtfulde, der i sidste ende får ret. Den svage taber, uanset om den pågældende har den formelle ret. Det betyder igen, at den fattigste del af befolkningen reelt ikke kan benytte den mekanisme, som ligger i den traditionelle demokratiske tredeling af magten – i henholdsvis den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Den dømmende magt fungerer reelt ikke.

Kun to procent af alle anmeldelser fører til dom

Baggrunden for vores konklusion om, at den dømmende magt reelt ikke fungerer, er baseret på en række fakta. Det antages, at kun cirka to procent af alle anmeldte forbrydelser fører til domfældelser, hvilket igen betyder, at en række forbrydelser aldrig bliver anmeldt, da ofrene alligevel anser det for formålsløst.

En anden afgørende faktor er utvivlsomt, at det guatemalanske samfund er gennemsyret af korruption, og at netop en vellykket indsats for at nedbringe korruptionen er en forudsætning for, at flere sager kan gennemføres, således at gerningsmændene straffes.

Det var derfor opløftende, at der i den øverste anklagemyndighed blev givet udtryk for, at man ville arbejde strategisk, således at de sager, man gennemfører vil have en vidererækkende konsekvens – og at det i den forbindelse blev nævnt, at især et opgør med korruptionen inden for retsvæsenet var en forudsætning for, at flere sager kunne gennemføres.

I den øverste anklagemyndighed fik vi også at vide, at der i anklagemyndigheden nu var et massivt efterslæb af registrerede sager, som ikke er blevet rejst.

Antallet af disse sager var på 1,2 mio. I en befolkning på op mod 15 mio. mennesker virker det fuldstændigt absurd, at der er et så stort antal sager, der ikke bliver fremmet.

Et meget stort antal sager forventes således ikke at føre til domfældelse, og en række forbrydelser bliver begået, uden at gerningsmanden straffes. Under de omstændigheder er det særligt vigtigt, at de sager, der rent faktisk når domstolene, får en fair behandling, og at resultatet bliver en retfærdig rettergang, hvor den skyldige dømmes.

Dommerne skal være uafhængige

En forudsætning for en retfærdig rettergang er, at dommerne er uafhængige. Dommerne skal både i deres virke og ved udnævnelsen være uafhængige af uvedkommende interesser – politiske såvel som økonomiske.

I 2009 vedtog parlamentet en lov, der regulerer udnævnelsen af dommere. Umiddelbart var loven et stort fremskridt, da området ikke tidligere havde været lovreguleret. Det bemærkes, at dommernes udnævnelsesperiode alene er 5 år. Den korte periode giver en øget mulighed for usaglig påvirkning af dommerne.

Et kerneelement i loven er sammensætningen af den kommission, der indstiller dommere til appelretterne herunder højesteret. Kommissionen indstiller også til andre centrale stillinger bl.a. til besættelse af stillingen som rigsadvokat.

Kommissionen – som vel bedst kan sammenlignes med det danske dommerudnævnelsesråd – har 34 medlemmer, og disse medlemmer er repræsentanter fra universiteterne, advokatsamfundet og dommerne.

Imidlertid er der så store interesser på spil, at reglerne misbruges. Et af de mere absurde forhold er, at 11 universiteter via dekanen for det juridiske fakultet,

er repræsenteret i denne kommission. Ved lovens tilblivelse var der alene 3 universiteter, mens der nu er 12 universiteter, størstedelen private. Dekaner for juridiske fakulteter er fødte medlemmer af kommissionen. Dette er blevet udnyttet af magtfulde interessegrupper. Der er således oprettet juridiske fakulteter, som dog ikke har nogen studerende, men alene har til formål at få indflydelse på udnævnelsen af de nye dommere.

Også advokaternes repræsentation i kommissionen har været udsat for massiv kritik – og flere advokater, der er mistænkt for medvirken til korruption, er medlemmer af kommissionen.

Umiddelbart inden vores besøg godkendte parlamentet den indstilling til appelretterne, som kommissionen havde udarbejdet. Indstillingen betød, at parlamentet reelt ikke havde et valg.

Der blev rejst en voldsom kritik fra dommerside, fordi indstillingen ikke tog højde for kandidaternes kvalifikationer eller dommererfaring, men alene var et udtryk for kommissionsmedlemmernes usaglige interesser i at få placeret dommere, som tjente deres sag. Resultatet blev, at kun ca. 25 procent af de dommere, der blev udnævnt til appelretterne, tidligere havde arbejdet som dommere. Den resterende del var typisk advokater, hvoraf flere var kendte for at have nære forbindelser til kriminelle kredse.

Claudia Escobar sagde nej til dommerudnævnelse

En af de få, som tidligere havde arbejdet som dommer, og som blev indstillet og godkendt, er Claudia Escobar. Hun har beklædt dommerembedet i en appelret tidligere.

Imidlertid havde hun en så grundlæggende mistillid til processen, at hun umiddelbart efter udnævnelsen meddelte, at hun ikke ønskede at blive medlem af appelretten under disse omstændigheder, og hun opfordrede forfatningsdomstolen til at omstøde udnævnelserne.

Vi havde lejlighed til at møde Claudia Escobar, hvor hun fortalte om de overvejelser, der lå bag beslutningen. Hun fortalte videre om, hvordan hun og hendes familie allerede for tre år siden havde været i fare, fordi hun havde anmeldt flere ansatte i hendes retskreds for at være involveret i korrupsion. På daværende tidspunkt modtog hun flere trusler, og hun og hendes familie var nødt til at tage ud af landet i tre måneder af frygt for repressalier.

Efter et massivt pres fra Claudia Escobar, mange civilsamfundsorganisationer, fra ombudsmanden og FN's særlige rapportør for retssystemets uafhængighed, Gabriela Knaul, besluttede Forfatningsdomstolen den 9. oktober 2014 midlertidigt at suspendere dommerudnævnelsen, mens domstolens medlemmer tager stilling til de mange indsigelser. Processen er altså midlertidigt sat i stå og de nyudnævnte dommere, som efter planen skulle tiltræde i stillingerne den 13. oktober, er ikke blevet indsat.

Forfatningsdomstolen har op til 45 dage til at bestemme det videre forløb og forhåbentlig give nogle retningslinjer, som sikrer, at udnævnelsen sker efter saglige kriterier.

Magten søger indflydelse i retssystemet

Forløbet viser på den ene side, at det guatemalanske samfund er gennemsyret af en mentalitet, hvor de magtfulde uhæmmet søger indflydelse på domstolene,

og på den anden side er der også tale om en proces, som i sidste ende blev standset af forfatningsdomstolen.

Det skal dog bemærkes, at der blandt civilsamfundsaktørerne ikke er den store tillid til, at forfatningsdomstolens afgørelse vil ændre grundlæggende på den fremtidige udnævnelse af dommere, men det hidtidige forløb, hvor processen blev suspenderet, bliver dog alligevel betragtet som et skridt i den rigtige retning.

Et andet væsentligt og positivt element ved forløbet er også den åbenhed, der har været i kritikken af processen. Der har således løbende været en massiv kritik i medierne af processen med udnævnelsen af dommere. Netop dette emne var et af de gennemgående spørgsmål til den danske juristdelegation, når de blev interviewet af guatemalanske medier/journalister.

Mayabefolkningens rettigheder

Selv om Guatemalas oprindelige befolkning, mayaerne, udgør omkring halvdelen af landets befolkning, har de kun i ringe grad indflydelse på landets politiske, økonomiske og øvrige forhold, og er i høj grad udsat for diskrimination og marginalisering.

Mayabefolkningen hører til den fattigste del af Guatemalas indbyggere, og der er fortsat en meget stor del af mayaerne, der er analfabeter. Når retssystemet ikke fungerer, betyder det, at det især går ud over den fattigste – og her den oprindelige befolkning. De har f.eks. ikke mulighed for at forstå og forsvare sig, når virksomheder kræver deres jordbesiddelse, eller når store vandkraftværker eller mineselskaber ønsker at udnytte de ressourcer, som i århundreder har været benyttet af den oprindelige befolkning.

HISTORIEN BAG CHIXOY

Bygning af det store vandkraftværk ved Chixoy-floden i Alta Vera Paz-provinsen begyndte i 1976. Dæmningen og selve vandkraftværket stod klar i 1982. Vandkraftværket blev finansieret af bl.a. Verdensbanken og Den Inter-Amerikanske Udviklingsbank. Det er Guatemalas største af sin art og blev opført under det tidligere militærdiktatur. Flere end 6.000 familier, der boede i de frugtbare dalområder ned til floden mistede deres jorder og livsgrundlag. Mindst 3.500 mayaer blev tvangsfjernet. Militæret slog ned med hård hånd på de, der krævede kompensation og modsatte sig tvangsflytning, og flere end 440 mayaer blev torteret og massakreret. Siden har de berørte lokalsamfund krævet kompensation og Organisationen af Amerikanske Stater, OAS, var med til at facilitere forhandlinger med den daværende regering.

Et grotesk eksempel på hvordan mayernes stemme i årtier ikke er blevet hørt, er sagen om vandkraftværket ved Chixoy, hvor den guatemalanske regering i 2010 under daværende præsident Álvaro Colón og efter mange års udsigtsløse tovtækkerier skrev under på en aftale med de berørte lokalsamfund, som var blevet berøvet deres hjem, marker og livsgrundlag på grund af etableringen af vandkraftværket, der bl.a. betød, at store områder blev oversvømmet, da den store dæmning blev opført.

Regeringen var ifølge aftalen indforstået med at betale en betydelig kompensation til de berørte familier. Men siden 2010 er der som udgangspunkt ikke sket yderligere. Dog indgik den nuværende regering under

præsident Oscar Pérez Molina en ny aftale med løfte om udbetaling af den lovede kompensation på 154.000.000 \$ til de berørte familier, som skal udbetales over en 10 årig periode fra 2015. Det skete efter, at vi var rejst videre til Honduras.

Aftalen omfatter også løfter om etablering af skoler, sundhedscentre, broer, samt boliger til de berørte familier. Men selvom aftalen formelt er underskrevet af præsidenten, er kampen endnu ikke ovre. Aftalen skal først godkendes af Kongressen, og som de tidligere erfaringerne viser, kan der vise sig mange andre forhindringer for, at aftalen konkretiseres og den berørte lokalbefolkning endelig får opfyldt deres ret til kompensation.

Repræsentanter i sammenslutningen for de 33 berørte lokalsamfund [COCAHICH] har gang på gang sammen med internationale aktører anmodet om aftalens effektivisering og forsøgt at lægge pres på den guatemalanske regering.

Det seneste år har COCAHICH fået hjælp fra den amerikanske kongres, efter at COCAHICH havde henvendt sig til kongressen og formået at få den til at begrænse lån fra Verdensbanken, IDB, Den Interamerikanske Udviklingsbank samt begrænse amerikansk støtte til træning af militær og politi i Guatemala, indtil kompensationen er blevet effektiviseret.

Sagen illustrerer både, hvor vanskeligt det er for den fattigste del af befolkningen at opnå deres rettigheder – det til trods for, at landets præsident i 2010 og nu også i 2014 har underskrevet aftaler herom, og den illustrerer at det kræver et langt sejt træk fra civilsamfundets side at blive hørt.

Lang vej til ligestilling i Guatemala

De oprindelige folk har et stort ønske om selv at bestemme over egne landområder, og at deres sprog og kultur bliver respekteret, således at også deres børn kan undervises på deres eget sprog.

Myndighedsudøvelsen fra den guatemalanske stat foregår alene på spansk, og langt de fleste af myndighedspersonerne har ikke kendskab til et af de over 20 mayasprog, der er i Guatemala.

Det betyder, at de fleste mayaer kun har ringe chance for at kommunikere på et sprog, som den pågældende mestrer, hvis man eksempelvis henvender sig til politiet eller andre.

I forhold til mayabefolkningens internationalt anerkendte rettigheder er der fortsat meget lang vej til en reel anerkendelse af deres kultur, sprog og traditioner i Guatemala. En ligestilling mellem mayaerne og den øvrige del af befolkningen bliver ikke en realitet foreløbig. Det guatemalanske samfund er på mange måder gennemsyret af diskrimination mod den oprindelige befolkning, og det vil formentlig vare generationer, før ligestilling er etableret.

Uanset det vanskelige udgangspunkt oplevede vi dog, at de oprindelige folk bliver stadigt bedre organiseret og bedre rustet til klart at udtrykke de krav, holdninger og rettigheder, der er relevante for dem. Netop på dette område ser det ud til, at der inden for de seneste 10 år

er sket en væsentlig skærpelse i kampen for en værdig tilværelse for de oprindelige folk i det guatemalanske samfund.

Dialog, pres og støtte til civilsamfundet

I det guatemalanske samfund arbejder de oprindelige folk og andre dele af civilsamfundet for at opnå rettigheder for de fattigste – og for at opnå anerkendelse. Det er en vanskelig kamp, for Guatemala mangler mange af de redskaber, som er tilgængelige i en retsstat. På grund af korrupsion, straffrihed og diskrimination er kampen vanskelig, men dialogen og støtten fra det internationale samfund ser efter vores opfattelse ud til at være et væsentligt element, der kan medvirke til at fastholde processen hen mod et bedre fungerende demokrati.

Ser man tilbage over de seneste 18 år, er der på mange måder ikke sket væsentlige fremskridt, om end civilsamfundet, herunder oprindelige folk synes at være klarere og stærkere formuleret og organiseret.

Det er vores opfattelse, at situationen ville have været endnu værre, hvis ikke der havde været en international bevågenhed og støtte til de progressive kræfter, der ønsker at ændre det guatemalanske samfund.

Opbakningen til de forandringsbærende kræfter i Guatemala er derfor stadig af vital betydning for landets fremtidige demokratiske udvikling. ■

Honduras

BEFOLKNING: 8,098 MIO. INDBYGGERE

BNI PER INDBYGGER: \$ 2.180

FATTIGDOM: 64,5 % [2013]

FORVENTET LEVEALDER: 73,5 ÅR

[KILDE: VERDENSBANKEN]

KORT BAGGRUND OM HONDURAS

Selv om Honduras karakteriseres som et lav-mellemindkomstland, så hører Honduras fortsat til blandt de fattigste lande i Latinamerika. Over 60 procent af landets flere end 8 mio. indbyggere lever på eller under fattigdomsgrænsen. De fattigste og mest marginaliserede grupper lever især i landdistrikterne og tæller også landets oprindelige befolkningsgrupper, bl.a. garifunas og maya-efterkommere, hvis traditionelle brug af og adgang til ressourcer som vand og jord er under stærkt pres, fordi bl.a. store agrovirksomheder og udvindingsindustri rykker ind i deres områder.

Det politiske system i Honduras har historisk set været domineret af en lille økonomisk stærk elite, hvilket ikke har ændret sig væsentligt. Igennem årtier har de to højreorienterede partier Det Liberale Parti og Det Nationale Parti domineret politikken. De sidste årtier har flere mindre partier etableret sig og er blevet valgt ind i nationalforsamlingen (parlamentet). Men landets skrøbelige demokrati og ikke mindst menneskerettighederne er kommet under stærkt pres efter statskuppet i 2009, som blev støttet af militæret, og hvor den demokratisk valgte præsident Manuel Zelaya blev afsat. Kuppet blev fordømt af det internationale samfund med USA i spidsen.

Udviklingen i Honduras har siden statskuppet været præget af polarisering og øget kriminalisering af menneskerettigheds fortalere, militarisering og større impunitet. Valget i 2013 forløb nogenlunde fair og fredeligt, men dagens Honduras er præget af voldelig kriminalitet, en af verdens højeste mord-rater og en ekstrem høj impunitet – omkring 94 procent af alle forbrydelser bliver aldrig efterforsket eller retsfulgt.

Den udbredte impunitet kombineret med fattigdom og arbejdsløshed blandt især en meget ung befolkning, hvor 50 procent er under 19 år, er med til at drive volds- og kriminalitetsraten i vejret, da meget af den organiserede narko- og banderelaterede kriminalitet rekrutterer unge fra de fattigste lag. Da præsident Juan Orlando Hernandez overtog posten i januar 2014, sagde han, at han ville slå hårdt ned på den organiserede narkokriminalitet, han ville øge militærets og politiets tilstedeværelse i gaderne og rense alle korrupte elementer ud i politiet, anklagemyndigheden og blandt dommerne.

Impunitet, korrupsion og militarisering i Honduras

RAPPORT FRA JURISTDELEGATIONENS BESØG I HONDURAS FRA DEN 12.-18.OKTOBER

I de nuværende magthaveres øjne havde den civile regering før statskuppet i 2009 på mange måder spillet fallit, og Honduras' aktuelle regering under præsident Juan Orlando Hernandez er i gang med en stadig øget militarisering af vigtige civile institutioner i det honduranske samfund.

I 2011 vedtog parlamentet i Honduras et dekret om såkaldt nødretstilstand, som giver militæret lov til at udføre en række civile opgaver og forpligtelser. Denne mulighed er fortsat gældende og er endda blevet udvidet med andre tiltag, hvor militæret også inddrages i civile opgaver. Militæret har gennem mange år formentlig altid haft stor indflydelse bag kulisserne, men nu er det også legaliseret og meget synligt, at militærets rolle bliver stadig mere fremtrædende.

Der er desuden blevet etableret et militært politikorps, som ikke alene har til opgave at kontrollere militærpersoners virke, men som arbejder side om side med den nuværende politistyrke om almindelige politiopgaver.

Militæret deltager således bl.a. i efterforskningen af kriminalitet, og militæret skal nu også overtage de opgaver, som politiet har i fængselsvæsnet.

Militæret skal være statens værn mod farer uden for landet og skal forsvare statens territorium, mens det er politiets opgave at være statens forlængede arm internt, således at der blandt statens egne borgere opretholdes lov og orden.

Politiet er uddannet til denne opgave og underlagt en civil kontrol. Militæret har ikke en tilsvarende uddannelse og dermed forudsætningerne for at udføre nor-

male politiopgaver, og militærpersonel vil oftest alene være undergivet en militær kontrol - ligesom deres loyalitet formentlig i højere grad end politiet alene vil være vendt mod deres overordnede.

Det er derfor dybt bekymrende, at militæret i Honduras overtager flere og flere politiopgaver. Risikoen for at militæret handler som en stat i staten - efter egne regler og uden kontrol - er overhængende. Efter det vi har fået oplyst, er der ikke fastsat en dato for, hvornår militærets rolle i interne anliggender ophører, ej heller er der fastlagt en ramme for, hvilke civile opgaver, militæret kan påtage sig, hvilket selvsagt er bekymrende.

Baggrunden for militariseringen

Baggrunden for den øgede militarisering af det honduranske samfund skyldes sandsynligvis flere forhold. Først og fremmest er det en nærliggende følge af et kup støttet af militæret, at militæret også efterfølgende gives mulighed for at 'rette op på' civile institutioner, der ikke fungerer hensigtsmæssigt. Dernæst er tilliden til politiet i Honduras ekstrem lav. Korrupsion er udbredt, og der er adskillige sager, der viser, at politistyrken er korrumpet og dybt involveret i organiseret kriminalitet og også drab på civile.

Baggrunden for korrupsionen er formentlig en almindelig udbredt bestikkelseskultur, men det har selvfølgelig også betydning, at politifolk generelt er ringe uddannet og dårligt lønnet. En betjents månedsløn er kun omkring 2.000 kr., og øvrige arbejdsforhold er dårlige. Betjentene skal f.eks. selv betale den ammunition, som de skal bruge i embeds medfør. Det er forhold, der gør, at den enkelte betjent nemmere lader sig påvirke af uvedkommende hensyn.

Ifølge en rundspørge, som det chilenskbaserede og uafhængige Latinobarometro har lavet tidligere, rangerer politiet i Honduras som en af de institutioner, der har den ringeste troværdighed i befolkningen. Samme rundspørge viser, at militæret næst efter den katolske kirke har den højeste troværdighed.

Private vagtværn

Et andet alvorligt forhold for den demokratiske udvikling i Honduras er den ubalance, der er mellem antallet af politi og militærpersonel med politiopgaver på den ene side og antallet af private vagtværn på den anden side. Det antages, at politistyrken består af 10.000 til 14.000 betjente i Honduras, og at de private vagtværn har omkring 75.000 - 115.000 bevæbnede mænd.

De privatansatte vagtværn har selv sagt ikke samme uddannelse som betjente - og skal heller ikke varetage samme hensyn. De er alene undergivet instruktioner fra arbejdsgiveren - og de har ikke forpligtelsen til at varetage almene interesser. Set i lyset af, at Honduras er en svag stat med en meget høj grad af impunitet, er der også i denne henseende en overhængende risiko for, at der udvikles autonome områder uden statslig kontrol.

Tallene for antal ansatte i politiet er ligesom antal ansatte i private vagtværn behæftet med betydelig usikkerhed, da ingen myndigheder har været i stand til at oplyse de nøjagtige tal - uanset at vi i forbindelse med møderne hos bl.a. anklagemyndigheden efterspurgte disse.

Derimod fik vi oplyst, at man på et tidspunkt havde konstateret, at omkring 1.200 betjente stod på lønningslisten - men at de var såkaldte 'spørgelsesbetjente' - altså de fungerede ikke i tjeneste.

Honduras - et af verdens voldeligste samfund

Honduras lider under, at det er et ekstremt voldeligt samfund, hvor der er en meget høj drabsrate og antallet af øvrige voldelige forbrydelser topper også ranglisterne - på den forkerte måde.

Landet ligger i top 3 over verdens farligste lande, og industribyen San Pedro Sula anses for at være verdens farligste by. Der er mange våben overalt - både lovlige og ulovlige. Den nuværende lovgivning, der tillader, at enhver kan besidde op til 5 håndvåben, beskriver den udfordring det honduranske samfund har på dette område.

Højesteretsdommer Carlos Vallecillo fortalte, hvordan Højesteret i et høringssvar havde foreslået, at antallet af lovlige våben blev nedsat til 2 stk. pr. person, men han havde ikke tiltro til, at parlamentet ville følge Højesterets indstilling.

I 2013 havde Honduras verdens højeste drabsrate - for et land, der ikke er i krig. Tallene er usikre, men det er op mod 90 mord for hver 100.000 indbyggere. Til sammenligning er det tilsvarende tal i Danmark omkring 1 mord per 100.000 indbyggere. Og de forholdsmæssige drabstal i Honduras er omkring tre gange højere end de tilsvarende tal for Mexico og Guatemala, som ellers er kendte for også at være meget voldelige samfund.

En anden problematisk faktor - som sikkert har sammenhæng med det store antal drab - er den ringe opklaringsprocent. Ligesom i Guatemala bliver en meget høj andel af de forbrydelser, der bliver begået, ikke opklaret og retsforfulgt.

Man regner således med, at omkring 94 procent af alle

forbrydelser i Honduras ikke fører til en domfældelse. Denne høje impunitetsrate vil ofte føre til, at offeret eller offerets familie og venner ikke anser det for umagen værd at gå til politiet, men man vil i mange tilfælde i stedet selv sørge for at 'retfærdigheden sker' fyldest. Og dette vil i sig selv medvirke til, at antallet af drab vil fortsætte med at være ekstremt højt. Samtidig rammer impuniteten de svageste og mest marginaliserede grupper hårdest, som vi også har oplevet det i Guatemala.

Drabet på to anklagere

Vores besøg i Honduras blev præget af, at to anklagere var blevet dræbt i San Pedro Sula, tre dage inden vi kom til byen. En bil var kørt op foran anklagernes bil, og en anden havde blokeret bilen bagfra. Derefter blev der affyret dræbende skudsalver med automatvåben.

Drabene skete i San Pedro Sula, hvor vi mandag den 13. oktober havde et møde i Ministerio Publico med de dræbtes kolleger i anklagemyndigheden.

Her fik vi fortalt, at drabene endnu ikke var opklaret, men man vidste, at den ene af de dræbte for et par år siden havde været anklager i en højt profileret sag om massakre i en skotøjsbutik i 2010, hvor tre bandemedlemmer var blevet dømt, og at anklageren havde modtaget trusler på livet efter den sag. Hun havde som følge heraf fået politibeskyttelse i en periode, men hun havde frasagt sig denne beskyttelse, idet det var en forudsætning for beskyttelsen, at hun løbende skulle betale maden til de betjente, der beskyttede hende.

Omkostningerne til fortæring for betjente beløber sig til 1.000 – 1.500 kr. om måneden. En nyansat anklager tjener ca. 6.000 kr. om måneden.

Manglende beskyttelse af ansatte

Efter drabene på de to anklagere har repræsentanter fra justitsvæsenet og civilsamfundet rejst en voldsom kritik af den manglende beskyttelse af dem, som arbejder med at forfølge og domfælde forbrydere. I løbet af de sidste fem år er 86 ansatte – primært jurister – inden for justitsvæsenet i Honduras blevet dræbt.

Vi fik under vores ophold i Honduras at vide, at parlamentet behandler en lov, der i højere grad vil sikre beskyttelse af de særligt udsatte grupper inden for justitsvæsenet, herunder især anklagere. Loven vil endvidere tage højde for, at beskyttelsen af anklagere og andre vil ske, uden at de, som har brug for beskyttelse, skal betale herfor.

I anklagemyndigheden både lokalt i San Pedro Sula og centralt i Tegucigalpa oplyste man, at man har et stort antal u-efterforskede sager, men man kunne ikke oplyse det konkrete antal. Den lokale anklagemyndighed i San Pedro Sula oplyste også, at der ingen retningslinjer er for, hvordan sagerne skal prioriteres.

Der blev givet udtryk for, at prioritering af sagerne var vigtig, og at man forsøger en opprioritering af de sager, der har størst indflydelse på det øvrige samfund – og det, vurderede man, er retsforfølgelse af de forbrydelser, der er rettet mod anklagere, dommere og journalister m.fl.

Fanger og fængsler

Vi besøgte fængslet i Comayagua, hvor der i februar 2012 omkom 361 personer under en ildebrand og kaotiske omstændigheder. De indsatte var lukket inde – og cellerne forblev aflåste, da alle nøglerne til fængselscellerne sad i et nøglebundt – så 360 indsatte og en besøgende brændte ihjel eller døde af røgforgiftning. På tidspunktet for branden var der 837 indsatte i fæng-

slet, på trods af at fængslet kun har kapacitet til 560 personer.

Ifølge officiel forklaring skyldtes den voldsomme brand angiveligt en kortslutning. Branden havde fået yderligere næring af, at der i en fængselscelleafdeling var opbevaret cylindre med brændbart stof.

Vi kunne konstatere, at indsatte levede under kummerlige forhold i trelags køjesenge og med meget lidt plads og dårlige forhold for besøgende. Inden branden var der seks lags køjesenge i flere af cellerne.

Vi fik samtidig oplyst, at fængslet i Comayagua var et af de bedste fængsler i Honduras, og at fængselsinspektøren var progressiv og havde igangsat forskellige initiativer for at bedre fangernes forhold. Vi så også en del af de aktiviteter, som fangerne kunne deltage i; værksteder, landbrug, fjerkræsofdræt, billard og fodbold.

Af de 560 indsatte var ca. 250 varetægtsfængslede. Afsonere og varetægtsfængslede var indsat under samme forhold og blev ikke holdt adskilt. Vi fik oplyst, at en sigtet kunne sidde i to år uden dom, men at denne periode dog kunne forlænges med 6 måneder - og at der ved særligt alvorlige forbrydelser ikke er en maksimal udstrækning af perioden. Flere har fortalt, at op mod 30 - 50 procent af de indsatte i landets fængsler endnu ikke har modtaget en dom.

Uafhængige dommere en forudsætning for en retsstat

En forudsætning for en retsstat er selvsagt, at der er en klar opdeling mellem den lovgivende, udøvende og dømmende magt, således at den dømmende magt bl.a. har mulighed for - uden påvirkning eller indblanding fra regeringen - at tage stilling til om

det, parlamentet og regeringen foretager sig, er lovmedholdeligt.

I december 2012 viste det sig med al tydelighed, at Honduras har meget lang vej endnu, inden landet opfylder de mest essentielle forudsætninger for en retsstat. Parlamentet afsatte 4 ud af 5 dommere i den afdeling i Højesteret, der behandler forfatningsmæssige spørgsmål.

Kort forinden havde de 4 ud af de 5 højesteretsdommere besluttet, at en lov om politiets virke, herunder brug af løgnedetektorer, ikke var i overensstemmelse med forfatningen.

Parlamentet var ikke enig heri - og følgen blev herefter, at de dommere, der havde stemt for at kende loven for i strid med forfatningen, blev fyret, mens den 5. dommer blev udnævnt som ny rigsadvokat.

Højesteretsdommere udpeges alene for en periode på 7 år, og der er ikke tradition for genudnævnelse. Perioden forekommer at være så kort, at der kan sættes spørgsmålstejn ved dommernes uafhængighed. Det forhold, at parlamentet i 2012 afsatte 4 højesteretsdommere, fordi de kom med en - set med parlamentets øjne - 'forkert' afgørelse, indebærer, at der må være en grundlæggende skepsis over for dommernes uafhængighed og neutralitet.

EU er en betydelig aktør i Honduras.

Det tidligere EU-program, PASS, der skulle styrke retssektoeren, er blevet stærkt kritiseret af bl.a. civilsamfundsorganisationer i Honduras. EU har nu iværksat et nyt stort program inden for retssektoeren kaldet Euro Justicia med en række støttekomponenter bl.a. til anklagemyndigheden, Højesteret, universitetet, samt til kontrol og revision.*

* Link til Euro Justicia på Den Europæiske Unions hjemmeside: eeas.europa.eu/delegations/honduras/press_corner/all_news/news/2014/20140819_2_es.htm

Det er klart, at der er fare for, at også dette program vil støde på vanskeligheder og store udfordringer, især når det tages i betragtning, at omfanget af korrupsion er enormt, og samtidig vil der fra mange sider også være en uvilje til forandringer.

Alligevel forekommer det rigtigt, at EU søger indflydelse og søger at styrke nogle af de sektorer, som er helt afgørende for en rimelig udvikling af retssektoeren i Honduras. Med et budget på over 30 mio. euro over 4 - 5 år vil det være naturligt at arbejde tæt sammen med de relevante offentlige honduranske institutioner, og det vil også være væsentligt at støtte op om civilsamfundets aktører.

På et møde hos AECID, Spaniens internationale agentur for udviklingsbistand, der er ansvarlig for at administrere programmet, mødtes vi med den ansvarlige for Euro Justicia. Han fortalte, at programmet også omfatter involvering af civilsamfundsorganisationer for at styrke deres kapacitet til at monitorere, hvordan offentlige instanser og myndigheder arbejder.

International opmærksomhed

Det er fra flere sider blevet understreget, at international opmærksomhed er en vigtig og i nogle tilfælde en afgørende forudsætning for, at Honduras på sigt kan udvikle sig til en retsstat, men det er oplagt, at der på kort sigt er nogle helt afgørende forudsætninger, som ikke er opfyldt - og som heller ikke umiddelbart kan løses med den nuværende udvikling.

Fra mange sider i det honduranske samfund er der vist vilje til forandring. Der er rejst kritik af den øgede militarisering, den manglende respekt for dommers uafhængighed og samtidig er der stillet krav om øget sikkerhed for anklagere og andre aktører i

justitsvæsnen samt for menneskerettigheds fortalere som sådan.

Mange ønsker at gøre op med impuniteten og den medfølgende ekstremt høje kriminalitet. De mange progressive kræfter har brug for opbakning - både finansielt og moralsk.

Honduras er et lavmellemindkomstland, og det har sammen med kuppet i 2009 formentlig ført til, at den internationale støtte til landet er faldet. Ombudsmandsinstitutionen har mærket det tydeligt, da en meget stor del af det økonomiske grundlag for institutionen forsvandt, da især de skandinaviske lande ikke længere ville støtte institutionen efter, at den tidligere ombudsmand åbenlyst havde støttet kuppet. Den nuværende ombudsmand gav over for os udtryk for sin accept af, at regeringen i nogen grad benytter militæret til at varetage bl.a. politiopgaver.

Brug for støtte til at kæmpe for rettigheder

Der er imidlertid fortsat en enorm ulighed mellem rig og fattig, og der vil i lang tid fremover være et stort behov for at støtte op om de svages ret til rettigheder. Det gælder både økonomiske og sociale rettigheder og adgangen til at få straffet dem, som begår overgreb - og hidtil har udnyttet, at retssystemet reelt ikke fungerer.

Ikke mindst kvinder er en særlig udsat gruppe. Antallet af kvinder, der er dræbt, er gennem de seneste 7 år er steget med mere end 260 procent.

Som i Guatemala er der fortsat behov for at støtte de kræfter i civilsamfundet i Honduras, der arbejder for at bekæmpe impunitet og korrupsion og for et mere demokratisk og transparent samfund. ■

Program of the delegation's visit

GUATEMALA – TUESDAY 6TH TO FRIDAY 10TH OF OCTOBER, 2014

Tuesday 6th – Guatemala City

Meeting with Rafael Maldonado, CALAS and Silvia Webber, International Peace Brigades (PBI):

CALAS (Legal, environmental and social action Centre) is a national NGO that supports indigenous people's collective rights and communities affected by extractive industries and other mega-projects, with strong focus on the effect and impact on the environment.

PBI is an international NGO that has been promoting nonviolence and protecting human rights since 1981. In Guatemala, ten international volunteers accompany 82 defenders working on the environment and land rights, impunity and negative effects of globalization.

Meeting with Helen Mack, Myrna Mack Foundation, and Michael Andrade, Impunity Watch

Myrna Mack Foundation (FMM) was founded in 1993 by Helen Mack. In addition to pursuing justice for her sister Myrna Mack through the national and international courts, the Foundation engages in a broad array of other activities and programs to promote human rights in Guatemala. It supports victims of the war, as well as promoting political and economic development among the indigenous peoples. FMM is a partner of the GESCCA program.

Impunity Watch is an international organization that works with research, advocacy and support to national civil society and communities affected to by violence and impunity to have a stronger voice in policy making on tackling impunity and dealing with the past.

Meeting with Miguel Barcárcel, the National System for Dialog/Cabinet for Indigenous Peoples and Intercultural Affairs

The cabinet was established in 2013, its mandate is to inspire the Guatemalan government to become more "culturally relevant" as it is called - and contribute to the formulation of policies and reforms to guarantee the rights and respect of the indigenous people, combat racism and discrimination who make up about 50 percent of the country's inhabitants.

Wednesday 7th – Guatemala City

Meeting with Claudia Escobar Mejia, judge at the fifth Court of Appeal

Claudia Escobar is the most prominent judge to criticize the process of recent selection of candidates for Supreme Courts and Courts of Appeal. She was re-elected to the position, but announced her resignation, denouncing the corrupt process by which justice officials are selected.

Meeting with leaders of Trade Union Organizations -

The three national trade union organisations Central General de Trabajadores de Guatemala (CGTG), Confederación de Unidad Sindical de Guatemala (CUSG) and Unión Sindical de Trabajadores de Guatemala (UNSTRAGUA) fight for labor rights and equality, but in Guatemala, this fight has cost many of the trade union activist their jobs and even their lives. Guatemala is considered one of the worst places to be a worker, with no guarantee of rights, according

to the International Trade Union Confederation. High levels of violence mean the country's trade union membership barely reaches 1.6 percent of the active population. In the past five years at least 58 union members have been killed in this Central American nation of 15 million, and to date, no one has yet been brought to justice for the crimes.

Meeting with Carmen Aída Ibarra, Movimiento Pro-Justicia

The Pro Justice [MPJ] Movement is a space for civil society organizations that fight against impunity. It is composed of the organizations: Familiares y Amigos contra la Delincuencia y el Secuestro [FADS] – [Family and Friends against crime and kidnapping] [FADS], Madres Angustiadas [Apprehensive Mothers], and the Myrna Mack Foundation. [FMM]. Since 1999, the MPJ has been actively involved in overseeing the process of electing judges to the Supreme Court, the Courts of Appeal and the Constitutional Court, as well as the appointment of the Attorney General and the Director of Institute of Public Criminal Defense.

Meeting with Juan de Dios García, Coordinating Committee of Communities Affected by the Construction of the Chixoy Hydroelectric Dam [COCAHICH].

For more than 20 years, communities affected by the Chixoy Dam have demanded reparations for the damages caused by the project, which was built during Guatemala's most repressive military dictatorship. In 2010, after 5 years of negotiations, a reparation plan was signed between the Guatemalan Government and community representatives. The World Bank, Organization of American States, the Inter-American Development Bank, and the United Nations were observers of this process. The reparation plan, however, was never implemented and communities forced into extreme poverty have not recovered.

Meeting with María Eugenia Villareal and Mariana Santano Del Aguila, ECPAT

ECPAT, [End Child Prostitution, Child pornography, and trafficking of children for sexual purposes] is a global network dedicated to protecting children. In Guatemala, ECPAT provides care to child victims of CSE; develop research and lobby for legal reforms to help children and young people who are victims of child prostitution and trafficking. ECPAT is an IBIS partner in the GESSCA program.

Thursday 9th – Santa Cruz del Quiché

Meeting with indigenous and ancestral authorities, network of local organizations and AJKEMAB

AJKEMAB [Asociación Ajkemab' Rech K'aslemal which means 'weavers of life'] contributes to strengthening the rights of Indigenous Peoples through processes of individual and collective reconstitution. AJKEMAB accompanies indigenous ancestral authorities in the region of Santa Cruz del Quiché and coordinated their work with public institutions and other NGOs and networks.

Lunch meeting with local public institutions from the justice system (peace judges, prosecutors, Ombudsman office and others).

Meeting with María Riquiac and members of IXMUCANÉ

IXMUCANÉ [Indigenous Women's Association] works to improve the quality of life of the Mayan women, with focus on human rights, access to justice and freedom, participation and exercise of citizenship, gender equality and gender based violence, and the fight against poverty. IXMUCANÉ support women victims of violence, providing judicial and psychological assistance.

Friday 10th – Guatemala City

Meeting with Carlos de la Torre, OACNUDH [Office of the UN High Commissioner for Human Rights]

OACNUDH-Guatemala was established in 2005 by an agreement between the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights [OHCHR] and the Government of Guatemala. The functions of OHCHR-Guatemala are to monitor the human rights situation and to provide technical cooperation and advice to State institutions and civil society. The agreement was extended in 2008 and most recently in 2011, for a three years period.

Meeting with Jorge de León Duque, Human Rights Ombudsman

The Human Rights Ombudsman institution was created in 1985 with the mandate to protect the individual, social, civil and political rights, as defined in the constitution and international treaties and conventions ratified by Guatemala. There are more than 30 local offices of the Human Rights Ombudsman institution all over the country.

Meeting with Thelma Aldana, Attorney-General's Office for Human Rights / Public Ministry

Thelma Aldana was appointed attorney-general in May 2014 after a selection process fraught with irregularities. Thelma Aldana has held various positions in the Judicial Branch for more the 20 years, including her recent tenure as President of the Supreme Court, yet she has no experience as prosecutor. She describes herself as 'right-wing' and has close ties to the ruling party, the Patriot Party. The rushed transition and exclusion of the former attorney-general Paz y Paz has generated severe criticism from national and international observers, and human rights groups have suggested that it is part of a coordinated effort to terminate the advances made under her predecessor.

Interview by TV-Maya at the office of ALMG-Academy of Mayan Languages and Guatevision in Quiché

Interview and press conferencias in Santa Cruz del Quiche with more than ten regional and national newspapers, radio and tv stations. In Guatemala City interview with the TV-Maya at the office of ALMG Academy of Mayan Languages.

HONDURAS: SUNDAY 12TH – FRIDAY 17TH OCTOBER 2014

Sunday 12th – San Pedro Sula

Meeting with Guillermo López and Luís Chevez, Association of Judges for Democracy [AJD]

AJD in Honduras was established in 2006, and is part of a network of organizations in several Latin American Countries that promote impartial and politically neutral practice of justice. Their members are committed judges with proper experience from political manipulation of the justice system. AJD also forms part of the national alliance called 'Convergencia de Derechos Humanos de la Zona Noroccidental] – partner of the GESSCA program.

Monday 13th – Progreso and San Pedro Sula

Meeting with the Joaquín Mejía, Radio Progreso and ERIC [Team of reflection, investigation and Communication]

Radio Progreso is a progressive and educative radio station in service of the poor and illiterate, mainly peasant population in the Northern part of Honduras. ERIC supports the radio providing professional and in-depth analysis of aspects of the political, social and economic situation of Honduras.

Meeting with René Diaz, Attorney and coordinator of regional office of Public Ministry, and his staff

The regional office in San Pedro Sula covers 10 municipalities in the region. There are 148 attorneys in the district, of which 121 in SPS. Lack of resources is a substantial problem leading to high levels of crime, homicide, impunity and lack of rule of law.

Meeting with Human Rights Organizations that constitute the alliance Convergence of Human Rights.

The Convergence consists of 4 organizations (AJD, ERIC, Foro de Mujeres por la Vida, Movimiento Amplio por la Dignidad y Justicia) uniting the concerns of women, indigenous peoples, peasants, communicators and judges. They work with advocacy and lobby work on various issues, like mining projects and lack of consultation, violence against women, corruption, access to justice, and protection of human rights defenders. The Convergence is partner of the GESSCA program.

Dinner meeting with Martha Medina and Lesbia Cubas, judges and members of AJD

Tuesday 14th – Comayagua

Lunch meeting with Jury Glenda Ayala, judge and member of AJD

Glenda is judge in Comayagua and responsible for overseeing the detention center. Glenda oversees the prison, deal with complaints; assess release on parole, and community service, etc.

Visit to National Detention Centre in Comayagua

In February 2012 a devastating fire swept the National Detention Centre, inhabited by 857 prisoners. 361 persons died in the chaotic circumstances. In Honduras, the conditions in the prisons are very critical and dominated by overpopulation, insufficient basic services, a larger prisoner population still awaiting trial (estimated 60-70%).

Wednesday 15th – Tegucigalpa

Meeting with Juan Almedarez, director of CPTRC

The Centre for Prevention, Treatment and Rehabilitation of Torture Victims and their Families (CPTRC) was established in 1995 with the aim of providing medical and psychological assistance to torture victims in Honduras. Today, the work of CPTRC included human rights issues in general, non-violence, support to detainees and their families, mainly from marginalized communities. Juan Almedarez has among others been director of the Autonomous National University of Honduras (UNAH).

Meeting with Karla Cueva, Vice-minister of Human Rights and Justice.

In 2014, when Juan Orlando Hernández assumed the presidency, a few large ministries were created with respective vice-ministries. Among these is the Ministry of Human Rights, Justice, Governance and Decentralization which has a vice-ministry lead by Karla Cueva.

Meeting with Victor Meza, director of Center for Documentation on Honduras (CEDOH)

Victor Meza is the foremost expert in Honduras on security issues. During the Manuel Zelaya government his was minister of interior. In 2012, he became the national representative in the Commission to reform Public Security. CEDOH was founded in 1980 and has since then provided important analysis of political development in Honduras.

Meeting with Rigoberto Cuellar, General Attorney, Ministry of Interior

The institution was created in 1994 with the mandate to investigate criminal activities and the exercise of public penal action, overseeing the strict compliance of sentences and assuring that the judiciary complies with the law and the constitution, as established to defend public interest.

Thursday 16th

Meeting with Roberto Herrera, National Human Rights Commissioner (Ombudsman)

The Human Rights Ombudsman Office (CONADEH) was established in 1982 with the mandate to 'guarantee the rights and liberties granted by the Constitution'. The Ombudsman is elected by the Congress for 6 year period. CONADEH has 19 offices in the regions of Honduras.

Meeting with Lucas Valdares, EU/AECID project 'Euro Justicia'

The project 'Euro Justicia' is a major cooperation program for the justice sector that started recently this year as a continuation of the former EU program PASS that has been strongly criticized for not reaching the expected results. The new program will run for 5 years with a budget of 30 mio. Euro.

Lunch meeting with Julieta Castellanos, director of the National University of Honduras (UNAH) and Ramón Romero Cantarero.

Julieta Castellanos is director of UNAH and the founder of the Observatory of Violence in Honduras. She was part of the Truth Commission established in 2010 to analyze the coup d'état and make recommendations on how to recuperate governance in Honduras. She is also leader of the Coalition for Peace and Justice which demand thorough reform of the justice and security institutions in Honduras.

Meeting with Gilda Rivera, Director of the Centre for Women's Rights, CDM

CDM is a feminist organization oriented exclusively towards the promotion of women's rights and their protection against abuse. CDM promotes the participation of women in political processes and the exercise of their constitutional rights, and advocate to hold the state accountable to their national and international commitments and obligation in terms of women's rights. CDM is a partner of the GESSCA program.

Meeting with Carlos David Cálix Vallecillo, Magistrate of the Supreme Court of Honduras

The supreme court consists of 15 judges selected by 2/3 majority vote in the Congress. The nomination committee is composed of members from the Supreme Court, the Bar Association, the Human Rights Ombudsman, the Law Faculty at UNAH, labor unions, employer organization and civil society. The last election took place in February 2009 for the period 2009 - 2016.

Friday 17th

In Tegucigalpa and San Pedro Sula Press conferences were organized by DCA, AJD and CDM and around 30 Honduran newspapers, national and regional tv- and radio channels were present.

Travel to Denmark